

බසින් රස මවන සාහිත්‍යය

භාෂාව මාධ්‍ය කොට ගනිමින් සම්පාදනය වන ලිඛිත මෙන් ම අලිඛිත ද සියලු දෑ සාහිත්‍යය යනුවෙන් හැඳින්විය හැකි ය. ඒ අනුව මුඛ පරම්පරාවෙන් පවත්වා ගෙන එන ජන කවි හා ජන කතා ආදියේ පටන් ආගමික, දාර්ශනික හා විද්‍යාත්මක ලේඛන ද සාහිත්‍ය ගණයෙහි ලා සැලකෙයි. ඒසේ වුවත් වර්තමානයේ සාහිත්‍යය ලෙස සැලකෙන්නේ කිසියම් වින්දනයක් ආස්වාදයක්, රසයක් ලැබිය හැකි නිර්මාණාත්මක කෘති වේ. විරන්තන මෙන් ම නූතන ගද්‍ය හා පද්‍ය, නවකතා, කෙටි කතා, නාට්‍ය ආදි නිර්මාණාත්මක කෘති සියල්ල සඳහා පොදුවේ සාහිත්‍යය යන නාමය යොදනු ලැබේ. භාෂාව මාර්ගයෙන් අසන්නාගේ හෝ කියවන්නාගේ සිතෙහි රසයක් හා වමන්කාරයක් ඇති කරන නිර්මාණ, සාහිත්‍යය යනුවෙන් හැඳින්වෙන බව ඒ අනුව ඔබට පැහැදිලි වනු ඇත.

පහත දැක්වෙන්නේ පරාක්‍රම කොඩිතුවක්කු කවියාගේ අකීකරු පුත්‍රයකුගේ ලෝකය කාව්‍ය සංග්‍රහයෙන් උපුටා ගන්නා ලද නිර්මාණයකි.

සූරිය මල

සූරිය මල අහස් තලේ සිනා මවන
 හිමිදිරියේ
 අග නගරේ
 මහ විදියෙ
 මං සන්දියෙ

කාර්- වැන්- බස් පෙරහැර
 ගල් ගැහුණා
 එක පාරට!

මේ පැත්තෙන්
 ඒ පැත්තට
 -----කහ ඉර උඩ
 මාරු වෙන්න

ඔබ.

පොත් මිටියක් තුරුළු කරන්
 දෙනෝ දහක් සෙනඟ ගොඩ
 නො පෙනී යන ඔබේ දිහැ
 කාර්- වැන් රිය පෙරහැර

ඇස් දල්වා
 කට දල්වා
 නිශ්ශබ්දව බලා සිටියේ;
 යකඩ කඳන් උස්සාලා
 මේ නගරය ගොඩ නැගුවේ
 නුඹේ තාත්තා නිසා ය,

 කඳුළු කඳක් බිම ඉසලා
 මේ පොළොවේ ගිනි නිව්වේ
 නුඹගේ අම්මා නිසා ය,

 මතු දවසේ
 ඒ පොළොවේ සූරිය මල
 නුඹ නිසා ය!

අකීකරු පුත්‍රයකුගේ ලෝකය, පරාක්‍රම කොඩිතුවක්කු

මෙම නිර්මාණයට පාදක වී ඇත්තේ පාසල් යන දරුවෙකි. අද පාසල් යන දරුවා අනාගත සමාජයේ ආලෝකය, අපේක්ෂාව බව කවියා පෙන්වා දෙයි. කටුක ජීවන අත්දැකීම් බහුල පරිසරයක දුෂ්කරතා මධ්‍යයේ දෙමාපියෝ මේ දරුවාට අධ්‍යාපනය ලබා දෙති; එපමණක් නො ව අනාගතයේ ලොව ගොඩනැගීමට ශ්‍රමය යොදවති.

කථන ව්‍යවහාරය හා ලේඛන ව්‍යවහාරය මිශ්‍ර භාෂා ව්‍යවහාරයක් මෙහි දී කවියා උපයෝගී කර ගෙන ඇත. 'සූරිය මල අහස් තලේ සිතා මවන' 'මේ පොළොවේ ගිනි නිව්වේ නුඹගේ අම්මා නිසා ය.' වැනි ලේඛන ව්‍යවහාරයක යෙදුම් මෙන් ම 'ගල් ගැහුණා එකපාරට ඒ පැත්තෙන් මේ පැත්තට' වැනි කතා ව්‍යවහාරගත යෙදුම් ද මනා ව සංයෝග කරමින් 'කාර්, වැන්, බස්, ආදී සමාන්‍ය කාච්‍ය ව්‍යවහාරයේ දී භාවිත නො වන යෙදුම් ද සමග ගලපා ගැනීමට කවියා දක්වා ඇති දක්ෂතාව පැහැදිලි වේ.

මහගම සේකරගේ සක්වාලිහිණි නම් කෘතියෙන් උපුටා ගන්නා ලද පහත දැක්වෙන කාච්‍ය නිර්මාණය පැරණි කවි බස් වහර හා ජන කවි වහර ඇසුරෙන් සකස් වූ බස් වහරකින් අලංකෘත ය.

කෙකටිය මල්

ඉහළ වෙලේ ඉස්මත්තේ
 දියහබරල මල් ගොල්ලේ
 නීල වරල ළමැද හෙලාලා
 බිමට නැමී ඔය කවුදෝ
 පලා නෙළන්නේ
 නීල නුවන් දැල වරින්
 වැස්ස වහින්නේ

හළ වෙලේ පුරං වෙලා
 වල් බිහි වී ගිය කුඹුරේ
 මම තනියම කාන්සියෙන්
 කුඹුර කොටනවා
 ඇත ඉන්න උඹේ මූණ
 හිතේ ඇදෙනවා

 නව වැස්සට වැව පිරිලා
 කෙකටිය මල් උඩ ඇදිලා
 ඒ අතටයි මේ අතටයි
 නැමී වැනෙනවා
 ඒ වතුරෙන් වෙල සරු වී
 ගොයම් පැහෙනවා

 නීල ගොයම කිරි වැදිලා
 රන් අස්වනු නෙළන දාට
 නගෝ අපට ඇඹුල අරං
 වෙලට වරෙන්තේ

 කෙකටිය මල් සුද තවරා
 උඹේ සිනා කිරි උතුරා
 නගෝ අපට ඇඹුල අරං
 වෙලට වරෙන්තේ

 සක්වා ලිහිණි, මහගම සේකර

ප්‍රේමය හා බැඳුණු අත්දැකීමක් මෙම නිර්මාණයට පාදක වී තිබේ. ගැමි පරිසරයේ දක්නට ලැබෙන දෑ ඇසුරින් කවියා එම නිර්මාණය ගොඩ නගා ඇත. දිය හඬරල මල්, කෙකටිය මල් වැනි ඒ පරිසරයෙන් ම උකහා ගත් දෑ නිර්මාණය අලංකාර කිරීමට හේතු වී ඇති බව පෙනේ. මෙම නිර්මාණයේ කථකයා වන තරුණයා, තරුණිය පිළිබඳ ඔහු සිතේ පහළ වන ප්‍රේමය ඇසුරින් සිය කටුක දිවියේ ළතැවුල් දරා ගනිමින් නව දිවියක් පිළිබඳ අපේක්ෂාවෙන් පසුවෙයි. ‘නීල ගොයම කිරි වැදිලා...’ යන කොටසින් ඒ අපේක්ෂාව මනා ව පිළිබිඹු වෙයි.

ඉහත දැක්වුණු කාව්‍ය නිර්මාණ සැලකීමේ දී භාෂාවේ විවිධ ස්වරූප සුසංයෝජනය කර ගනිමින් කාව්‍යෝක්ති නිර්මාණය කර ගැනීමට කවීන් දරා ඇති උත්සාහය ප්‍රකට වේ. කවිය යනු භාෂාව උපයෝගී කර ගෙන රස මවන මාධ්‍යයකි. වෙනත් සමාන්‍ය ලේඛනයකට වඩා කවියක දී හෝ වෙනත් සාහිත්‍ය නිර්මාණයක දී භාෂාව භාවිත කරන ආකාරය වෙනස් ය. වාච්‍යාර්ථ ඉක්මවා ව්‍යංග්‍යාර්ථ ජනනය කෙරෙන ආකාරයට කවියා බස හසුරුවයි.

සාහිත්‍යය යනු භාෂාව අනුසාරයෙන් පුදුම සහගත දේ කරන්නකි. “සාහිත්‍යය යනු භාෂාත්මක වික්‍රමයකැ” යි මහාචාර්ය විමල් දිසානායක පවසයි. (නිර්මාණය හා විචාරය). එතුමා එම කෘතියෙහි මෙසේ සඳහන් කරයි:

“ගුරු අසරුවෙකු අසුන් මෙල්ල කරමින් විස්මයාවහ දක්ෂතාවන් විදහා දක්වන්නාක් මෙන් නිපුණ සාහිත්‍යකරුවා ද පාඨකයාගේ සිත විස්මයෙන් පුරවා දමමින් බස පාලනය කරයි.” මෙයින් කියැවෙන්නේ තම අරමුණ ඉටු කර ගැනීම උදෙසා ලේඛකයා භාෂාව යොදා ගන්නා ආකාරයෙන් ඔහුගේ නිපුණතාව ප්‍රකට වන බවයි.

කවියාගේ වාක්කෝෂය භාවික ගුණයට මුල් තැන දෙන අතර, විද්‍යා ලේඛකයාගේ වාක්කෝෂය භාව ගීත ය. කවියා ව්‍යංග්‍යාර්ථවලින් පරිපෝෂිත වාං මාලාවක් යොදා ගන්නා අතර, විද්‍යා ලේඛකයා නිශ්චිතාර්ථ දනවන වචන මාලාවක් භාවිත කරයි.

භාවික ගුණය යනු රසිකයාගේ භාවයන් ප්‍රබෝධවත් කොට, ඔහු මැනවින් අත්දැකීමට සහභාගි කරවා ගැනීමේ හැකියාව යි. නවකතාවකින් උපුටා ගත් පහත ඡේදය විමසා බලන්න:

“පසු දින රාත්‍රිය ද සඳ එළියෙන් ඉතා ම ප්‍රසන්න විය. සෑම තැන්හි පැතිර ඉතිර ගිය, සඳ කැලුම් නිසා සීතාවක සඳ ලොවින් ගෙනා සඳ කඩක් මෙන් රිදී පැහැයෙන් බබළන්නට විය. මෙසේ බබළන සඳ එළියෙන් පැහැපත් වූ විදියක් ඔස්සේ තනියම ගමන් යන තරුණයෙක් අගමැති මැදුර ගෝපුර මඟින් හැරෙන්නේ, පියගැටපෙළ දිගේ නැඟෙන්නට විය. මේ තරුණයා සේනාධීර ය. එසේ නැඟුණු ඔහුට මන්දිරය වෙත එළඹෙන්නට පළමු, පියගැට පෙළ පසකින් අතුරු පාරක පිහිටි පුෂ්ප මණ්ඩපයක සිට සුනේත්‍රා කථා කළා ය. සුනේත්‍රාවගේ මිහිරි කටහඬ සවනන වත් කෙණෙහි, අමුතු පණකින් අවදි වූ සිත් සතන් ඇති සේනාධීර තැති ගත්තෙකු සේ නතර විය.”

සුනේත්‍රා, ඩබ්ලිවු.ඒ. සිල්වා

සුනේත්‍රාගේ හඬින් සේනාධීරගේ සිතෙහි ඇති වන ප්‍රහර්ෂය අවට පරිසරයේ විචිත්‍රත්වය වර්ණනා කිරීමෙන් කුළු ගන්වයි. මේ නිසා පාඨකයා ඉතා උනන්දුවෙන් යුතු ව අත්දැකීමට සහභාගි වෙයි. එබඳු ම තවත් නිදසුනක් විමසා බලමු:

“දෙමව්පියන්ගේ අවවාදයෙන් ද අසංගයන්ගේ මැදහත්කමෙන් ද පරිපීඩිත සිත් ඇති නීලමණි කුමරි දිනක් සවස උයනේ සක්මන් කළා ය. පෙර කිසි කලෙක නුදුටු තරම් මහත් ගණනක් කුරුල්ලන්ගෙන් මෙදින උයන අලංකාරවත් විය. නොයෙක් වර්ගවල කුරුල්ලන් නොයෙක් ගස් සෙවණ කොට ගෙන කැදලි තනන්නට කරන යෝජනාදිය විවේකය කැමති ඇයට මහත් කන්දොස්කිරියාවකි. බැලු - බැලු අතින් හැම ගසක් ම ඇයට පෙනෙන්නේ ගීත භාණ්ඩයක් මෙනි. සියුරුසන තැනකින් ද ‘කුකු’ හඬ තැනකින් ද නික්ම ගෙන එකට රැඹි පිලිඳවි දෙන කල ඇයට උයන් සක්මන එපා විය. මේ කලහ මැද්දේ තමන් ඉදිරිපිට බිම කා වැදුණු ඊයක් දැක ඇතිගැස්සුණා ය. හී කොනේ බඳින ලද තල්පතක් වූ හෙයින් තමනට අනතුරු කරන මාරයකු මෙන් නොව සන්දේශයක් ගෙනෙන දූතයකු මෙන් පැමිණි ඒ හීය දෙස විස්මයෝත්ප්ලිල නයනයෙන් ගනිමි දෝ නොගනිමි දෝ යන සිත් දෙගිඩියාවෙන් බලා සිට, අසල කිසිවකු නොදැක එය අතට ගන්නා ය. “උදවූ පිණිස දකිනු කැමැත්තෙම් එදා මෙන් අද, ඒ වෙලාවට එතැන සිටිය මැනවි” යන්න එහි පෙනිණි.

තමන්ගෙන් ඒ ආරක්ෂාව ලත් වර පුරුෂයා දැන් මායාවක් නො වේ; මිරිඟුවක් නො වේ. ඔහු සත්‍යයකි. එහෙයින් මේ කුඩා තල්පතින් ඇයගේ මොළොක් සිත පෙර කිසි කලක කිසිවකින් නොකෙරුණු තරමට කිති කැවුණේ ය. එයින් කිලිපොළා ගිය සර්වාංගය ඇත්තී පසෙකින් පිහිටි බංකුවක් උඩ හිඳ ගන්නා ය.

විජයබා කොල්ලය, ඩබ්ලිවු.ඒ. සිල්වා

යට සඳහන් කොටසෙහි භාෂාව සම්භාව්‍ය සිංහල ගද්‍ය භාෂාව හා මිශ්‍ර වූවකි. එහෙත් නීලමණය අයත් වන යුගය හා සමාජ තත්ත්වය අනුවත් 'විජයබා කොල්ලය' ඓතිහාසික නවකතාවක් වීමත් හේතු කොට ගෙන භාෂාවේ පවත්නා මෙම ගාම්භීර්යය උචිත බව සහාදයා අවබෝධය කර ගනියි. විරන්තන සාහිත්යික උක්තීන් භාවිතයට ගන්නා නූතන සාහිත්‍යකරුවා උත්සාහ කරන්නේ ධ්වනිපූර්ණ යෙදුම් මගින් වමන්කාරයක් දැනවීමට යි. අවස්ථෝචිත පරිදි වියත් වහර හා කට වහර සම්මිශ්‍රණය කරමින් නිර්මාණකරණයේ යෙදීමට ද නිර්මාණකරුවා සමත් වන්නේ ය. මේ ඊට නිදසුනකි:

“උදේ වරුවේ නොකඩවා පැවති විරි විරි වැස්සකින් පසු සුව පහසු ගෙන දෙන සිසිල් සුළඟ හමන එක් සවසක ශ්‍රියාත් මයූරින් තිසා වැව් බැම්මේ රන් මසු උයන අභියස සක්මන් කරමින් සිටියෝ ය. කෙළි කවට බස් දොඩමින් ගිය ශ්‍රියා මඳ වෙලාවක් නැවතී කන්ද පාමුල තණ නිල්ල දෙස බලාගත් වන ම ගල් ගැසී සිටියා ය.

“අර ඉන්නේ එයා නේද? අර දියට මොනවදෝ විසි කරනවා.”

“ඒ වාගේ තමා පෙනෙන්නෙ. අපි ආපසු හැරෙමු.” මයූරි නැවතුණා ය.

“ඇයි නවතින්නේ? අපි හොරෙන් ම පිටුපසින් යමු.”

සදා මෙලෙස පුර දෙරණේ, ඒ. ඩී. සුරවීර

මේ නිදර්ශන මගින් පෙනී යන්නේ යම් නිර්මාණයක භාෂාව භාවික ගුණයෙන් යුතු වීම අනිවාර්ය බවත්, සාහිත්‍යික භාෂාව ධ්වනිපූර්ණ විය යුතු බවත් ය. සාහිත්‍යකරුවාගේ වික්‍රමයන් ප්‍රකට වන්නේ බසෙහි හසලත්වය මත බැවින් තේමාවට, අදාළ යුගයට, චරිතවලට, එම චරිත අයත් සමාජ තත්ත්වයට, සමාජ පන්තියට, එම චරිතයේ අධ්‍යාපන මට්ටමට සරිලන, උචිත බස්වහරක් භාවිත කිරීමට සාහිත්‍යකරුවා සමත් විය යුතු ය. නිර්මාණකරුවාගේ අදහස් පාඨකයා වෙතට ගෙන යන වාහකය භාෂාව බැවින් භාෂාවෙහි මැනවින් හසල වීම නිර්මාණයෙහි අගය වැඩි කිරීමට හේතු වෙයි.

සාහිත්‍යකරුවා සිය නිර්මාණයට පාදක කර ගන්නා අත්දැකීමෙහි විශ්වසනීයභාවය තහවුරු කිරීමට ඔහුගේ භාෂා භාවිතය ඉවහල් වේ.

තමාගේ සිත සසල කළ අත්දැකීමක් අන්‍යයන්ට ප්‍රකාශ කිරීම නිර්මාණකරුවකුගේ අභිලාෂය යි. ඔහු තම අත්දැකීම රසිකයාට ඉදිරිපත් කරන්නේ භාෂාව මාධ්‍යය කොට ගෙන යි. තමාගේ මනසට දැනුණු, ලේඛකයා තම සිත වඩාත් කම්පනයට පත් කළ

අත්දැකීම පාඨකයා වෙත ගෙන යෑමට භාවිත කරන මාධ්‍යය භාෂාව යි.

පොදුවේ සාහිත්‍ය නිර්මාණවල අන්තර්ගතය වන්නේ මානව ජීවිතය යි. මානව ජීවිතයේ විවිධ අවස්ථා, සිදුවීම්, වර්ත පදනම් කරගෙන සාහිත්‍ය නිර්මාණ ගොඩ නැගෙයි. සාහිත්‍ය කෘතියේ අන්තර්ගතය නිර්මාණකරුවාගේ අත්දැකීම් මත පදනම් වෙයි. ඔහු අසා, දැක කියවා විඳ ඇති දේ ඇසුරෙන් පරිකල්පනය මගින් ගොඩ නැඟූ යථාර්ථය නිර්මාණයේ අන්තර්ගතය වෙයි. නිර්මාණකරුවා එය ඉදිරිපත් කිරීම සඳහා විවිධ වර්ත, උපමා, රූපක, ආදිය භාවිත කරයි. ඉහත දැක්වුණු පද්‍ය කාව්‍ය නිර්මාණ සහ ගද්‍ය නිර්මාණවලින් උපුටා ගත් පාඨවලින් අපට එය තහවුරු කර ගත හැකි ය.

අරුත් පැහැදිලි කිරීම

සුසංයෝජනය	-	මැනවින් සංයෝජනය වූ
කාව්‍යෝක්ති	-	කාව්‍යමය/ කාව්‍යය සඳහා යොදා ගන්නා කියමන්
වාච්‍යාර්ථ	-	මතු පිට අර්ථය
විස්මයාවත	-	පුදුම උපදවන
වාක්කෝෂය	-	වචන සමූහය, වචන සංග්‍රහය
පරිපෝෂිත	-	මනාව පෝෂණය වූ
ප්‍රහර්ෂය	-	අධික සන්තෝෂය
විස්මයෝත්ඵල්ල නයනයෙන්	-	පුදුමයෙන් පිරී ගිය ඇසින්
සර්වාංගය	-	සියලු ශරීරය
ගාමිහිරත්වය	-	ගැඹුරු බව
චිරන්තන	-	පුරාණ කාලයට අයත්, පෞරාණික
උක්තින්	-	කියමන්
ධ්වනිපූර්ණ	-	මතුපිට අර්ථය ඉක්මවා යන සැඟවුණු අර්ථයකින් පෝෂණය වූ
අවස්ථෝචිත	-	අවස්ථාවට සුදුසු, තැනටත් කාලයටත් ගැළපෙන
හසලත්වය	-	මැනවින් පුරුදු පුහුණු බව/ නිපුණත්වය
පරිකල්පනය	-	සාහිත්‍ය කලා නිර්මාණය සඳහා අවශ්‍ය දැ සිතින් මවා ගැනීම

1. කවියාගේ වාක්කෝෂයන් විද්‍යා ලේඛකයාගේ වාක්කෝෂයන් අතර ඇති වෙනස කුමක් ද?
2. සාහිත්‍ය නිර්මාණයක දී වචනවල භාවික ගුණය යනුවෙන් අදහස් වන්නේ කුමක් දැයි පැහැදිලි කරන්න.
3. සාහිත්‍යකරුවාගේ ප්‍රතිභාව ප්‍රකට කළ හැකි ප්‍රධාන මාධ්‍යය ලෙස මෙහි සඳහන් වන්නේ කුමක් ද?
4. “සාහිත්‍ය නිර්මාණයක දී වාච්‍යාර්ථය ඉක්මවා ව්‍යංග්‍යාර්ථය ජනනය කරන ආකාරයට කවියා බස හසුරුවයි.” යන ප්‍රකාශයෙහි අර්ථය විමසන්න.

ලිඛිත අභ්‍යාස

1. පාඩමෙහි අන්තර්ගත කරුණු සැලකිල්ලට ගෙන පහත දැක්වෙන පද්‍ය පන්තියෙහි භාෂාවේ සුවිශේෂත්වය හඳුනාගෙන විචාරය කරන්න.

පැණි කොමඩු

පැණි කොමඩු වැල
 යන එන සෑම තැනක ම
 තියා යනවාමයි ගෙඩියක්
 හේන මත
 තහවුරු කරන්නට තම අයිතිය
 ඒ විතරක් ම නො ව
 කැකිරි වැල් හා එක් ව
 හිනා වෙනවා ඇද කර කර
 බතල වැල්වලට
 හිස් අතින් ඉන්නවට
 කොළ විතරක් ම වන වන
 කෝම හරි මේ ළඟ දී
 අලි ගැහැව්වට පස්සෙ ඔය හේනට
 කැකිරි වැල් දරදඬු ව
 කොමඩු ගෙඩි ආගිය අතක් නැත
 බතල වැල් ටිකක් සී සී කඩ
 පාළුවට ගිය හේනක් නම් තමයි දැන් එය
 ඒත් තාමත් හේන ගාවින් යන අය
 ඇහෙන බැව් කියනවා
 බතල අල වගයක් හුස්මගන්නා හඬ
 හෙමිහිට

රුවන් බන්දුජීව

1. ඔබ අභිමත තේමාවක් යටතේ කවියක් ගීතයක් හෝ කෙටිකතාවක් නිර්මාණය කරන්න.
2. පහත නම් සඳහන් නිර්මාණකරුවන්ගේ කාව්‍ය හා කෙටිකතා නිර්මාණ දෙක බැගින් සොයා ලිපි ගොනු දෙකක් සකසා පන්ති පුස්තකාලයේ තබන්න.

කාව්‍ය නිර්මාණ	කෙටිකතා නිර්මාණ
ජී. බී. සේනානායක සිරි ගුණසිංහ ගුණදාස අමරසේකර මහගම සේකර මොනිකා රුවන්පතිරණ දයාසේන ගුණසිංහ පරාක්‍රම කොඩිතුවක්කු බර්ට් බී. කුඩාහෙට්ටි ධර්මසිරි රාජපක්ෂ රත්න ශ්‍රී විජේසිංහ නන්දන විරසිංහ	ඩබ්ලිව්. ඒ. සිල්වා මාර්ටින් වික්‍රමසිංහ ජී. බී. සේනානායක ගුණදාස අමරසේකර කේ. ජයතිලක එදිරිවීර සරච්චන්ද්‍ර සයිමන් නවගත්තේගම පියසීලී විජේමාන්න දයාසේන ගුණසිංහ රත්නේ ධර්මකීර්ති ජයතිලක කම්මැල්ලවීර